

Rapport från projektmöte BIOGOV den 25:e November 2019

Det femte arbetsmötet med samarbetsgruppen i BIOGOV hölls den 25:e November på Flämslätt.

BioGov är ett EU-projekt (Interreg Europe). Inom projektet ska två dokument tas fram som sedan ska redovisas till projektsekretariatet i Bryssel.

1. En sk. Endline study som är en beskrivning av den process som har varit inom projektet och vilka naturvårdsfrågor/utmaningar som har identifierats som särskilt viktiga att arbeta vidare med.
2. En handlingsplan (action plan), som beskriver hur projektet ska arbeta med de frågor som identifierats i endline study fram till maj 2022.

Mötet var därför inriktat på att ta fram underlag till dessa två dokument.

Handlingsplanen.

Handlingsplanen ska, lite förenklat, bestå av en presentation av de utmaningar/frågor projektet vill jobba med fram till maj 2022 och hur det arbetet ska genomföras.

Ett krav på de frågor som ska ingå i handlingsplanen är att de helst ska vara genomförda i maj 2022. Många av de frågor som gruppen anser det viktigt att jobba med är betydligt mer långsiktiga än så. Det är därför klokt att i handlingsplanen enbart ta med de aktioner/åtgärder som man bedömer är rimliga att hinna slutföra inom tidsperioden. Sedan kan projektet jobba vidare parallellt med andra frågor i ett längre perspektiv utanför handlingsplanen.

Frågeställningen som gruppen diskuterade var därför:

- Utifrån de diskussioner och workshops som varit inom projektet hittills, vilka frågor/utmaningar/åtgärder tycker gruppen är viktiga att jobba med framöver och vilka av dessa passar att inkludera i handlingsplanen (Action Plan).

Som underlag fanns resultatet av det tidigare diskussionerna och grupparbetena kring gemensamma värden och förslag på åtgärder m.m. (Se bild 1 - 3).

Pga. teknikstrul med länsstyrelsens dator fanns inte bild 3 (de gula lapparna) att tillgå för gruppen, så deltagarna fick arbeta utifrån sina egna minnesbilder av arbetet hittills.

Tidigare kärnvärden och åtgärdsområden

1. Möjlighet att långsiktigt bedriva lantbruk, kunna investera i markanvändning, samt samverka för rationell drift
2. Betande djur som håller landskap öppet och vårdar den biologiska mångfalden
3. Historisk kontinuitet som säkerställer att det geologiska, ekologiska och kulturella arvet tas om hand och att Valles unika egenskaper bevaras
4. En landsbygdsutveckling genom företagsutveckling (inkl naturturism och annat nyttjande av lokala resurser)
5. Mångfald i alla dess dimensioner; biologiskt, socialt och ekonomiskt
6. Utveckling av leder för vandring och ridning, samt stöd (skyltning) för människor att uppleva olika värden
7. Förbättrad tillgång till och ökad tillgänglighet för t ex fiske (bryggor, skyltning, parkering, etc.)
8. Offentlig service som skapar förutsättningar för ett hållbart boende, till exempel IT-infrastruktur, vägar, utveckling av offentlig service och möjligheter till nya bostäder

Röra sig fritt	Vandringsleder som hålls i ordning	Betesdjur - öppet landskap	Tillgänglighet, fiske i Vallesjöarna	Friluftsliv	Mer betade marker	Som privatperson är Valle ett trevligt besöksmål, som jag hoppas fortsätter bjuda på sin natur och kultur
Tillgänglighet	En levande landsbygd som inte motverkas av myndigheter	Geoturism	Ridvägar	Röja fram stenmurar efter vägarna	Välrojda ursiktsplatser typ <u>Grödmur</u>	
Fauna & Flora	Tillgång till cykelvägar	Badplatser	Höjentorps slottsruin	Småbrukslandskap	Vill vi bo/presentera en soptipp? Plastskräp från bl.a. jordbruk i bl.a. Berg är ett askick. Håll Valle rent!	Aktiva företag
Tillgänglighet: - infrastruktur t.ex. cykelvägar - Informations skyltar på olika språk	Betande djur	Cykelvägar & vandringleder	Fiske & badmöjligheter	Guiden Till fågelskäddning, fladdermussafari ri o likn.	Skötselansvar & rollfördelning	
Bevarat kulturlandskap	Rationell drift	Mat & Café för turister	Bra vandringsleder	Gårdsbutiker, naturbeteskött, caféer	Vikten av ett väl fungerande näringsliv	
Levande landskap - gynna verksamheter	Blommar: <u>arkidéer</u>	Vandringsleder i hela Valle	Mat & fikamöjligheter för besökare	Kanotleder	- Igenväxning - Skötsel av naturreservat	
Kartor & litteratur	Vackert landskap	Vandringsleder	Biologisk mångfald i samliga representerade biotoper	Utsiktstorn renoveras	Underhållna vandringsleder	
Mobiläckning - Telefon	Vårmarker	Information om naturfenomen i Valle	- Underlätta bygge - Betas - soptunnor	Biodling för pollinering av den artrika florän	Utnyttja jord- och skogsbruket för att motverka global uppvärmning	
Väghundehåll	Sjöar & Våtmarker	Utveckla kommunikation. Väger, internet, buss, tåg med omvärlden så att alla kan bo kvar på ett kostnadseffektivt sätt	Bra allmänna vägar	Begränsningar	Levande landsbygd	
Boende & handel	Fornlämningar	Bra allmänna vägar	Betas/öppet landskap	Utveckling! Inte konservering t.ex. möjlighet att bygga etc	Mångfald i brukandet av åker- och betesmark	
Bra förvaltning	Sällsynta svampar	Möjlighet att bo/bygga	Stolthet	Länsamma djurgårdar	Förhindra att ursiktsplatser växer igen	
Det måste snart bli resultat av priset om en levande landsbygd	Öppet landskap	Stolthet	Ägande & brukanderätt	Bra förutsättningar för bonden	Levande landsbygd med livskraftiga företag (ekologisk, ekonomiskt och socialt hållbara) i ett landskap/natur där värdena bevaras/stärks	
Betande djur, - kor, - hästar - får	Geomorfologi/ landskapsformer	Ägande & brukanderätt	Bevarande	Öppna artrika betesmarker	Öppna betesmarker	
Vårda vandringsleder men också möjlighet att rida i området	Naturhistoria	Bevarande	Väghållning, både vinter & sommar	Välbetade marker med god djurhållning	Lätt att röra sig fritt mellan olika områden	
Tillgänglighet	Tillgänglighet till vatten. Fler små byggar typ <u>höjentorp</u>	Bevarande	Körbänsträden - även unga träd måste tas omhand	Fladdermass		
	- Betande kor el får. - Hindra utbredning av vildsvin. - Upprensning av fälld skog - <u>Tillgänglighet</u> till vatten	Fornlämningar				

Nedan följer en lista över de frågor som identifierades:

Revidering av Naturreservaten: Höjentorp, Eahagen, Torp och Jättadalen. Skötselplanerna skall vara klara senast maj 2022. Dessa skötselplaner ska beakta och inkludera flera av nedanstående punkter.

Plan för skötsel av vägkanterna i Valleområdet

Trafikverket tar fram en plan för att stärka biologisk mångfald och grön infrastruktur i Valle för träd och gräsmarker längs med de allmänna vägarna. Planen ska också omfatta åtgärder i syfte att hindra spridning av invasiva främmande arter. För att planen ska bli effektiv krävs samverkan med markägarna längs med vägarna. Här kan projektgruppen vara behjälplig.

Kommunal samverkan

Gemensamt arbete mellan Skövde och Skara kommuner i planläggning och synliggörande av grön infrastruktur och ekosystemtjänster i Valleområdet.

Förbättringar av Vandrings- och Cykellederna

En kartläggning av behov och önskemål på nya/förbättrade vandrings och cykelleder kan göras fram till 2022. Detta underlag bör beaktas i de 4 ovan nämnda skötselplanerna. En fortsatt utveckling av ledsystemet utanför nämnda reservat bör vara ett mer långsiktigt arbete för samverkansgruppen. T.ex. behövs en cykelväg mellan Lerdala och Flämslätt – kan man iordningställa den gamla banvallen mellan Skara och Timmersdala? Vandringsleder fungerar bra men det behövs kortare vandrings slingor som utgår från P-platser.

Ökad tillgänglighet till sjöar

Det finns önskan om ökad tillgänglighet till flera sjöar genom badplatser och bryggor. T.ex. behöver Båtplats i Eahagen restaureras och en tidigare badplats med sand vid Änten behöver städas upp. Skötselplanerna för naturreservaten bör beakta detta.

Arbeta för att säkerställa bete på marker som riskerar att överges. Fram till 2022 bör gruppen ha etablerat ett nätverk av djur- och markägare som underlättar förmedling av betesmarker. En kartläggning bör göras fram till 2022 över vilka marker som ur grön infrastruktur och naturvärden är viktigast att bevara.

Förbättrade parkeringsmöjligheter - en kartläggning av behov och önskemål på nya/förbättrade parkeringsplatser kan göras fram till 2022. Detta underlag bör beaktas i de 4 ovan nämnda skötselplanerna.

Invasiva arter

Hur invasiva arter ska bekämpas inom naturreservaten skall redovisas inom de 4 skötselplanerna senast 2022. Likaså ska detta ingå i trafikverkets plan för skötseln av träd, gräsmarker och invasiva arter som ska tas fram till 2022.

Vaccinering av Almar mot almsjuka.

På Gotland har man framgångsrikt vaccinerat Almar mot almsjukan. Detta är dock väldigt dyrt. Fram till 2022 ska gruppen ha tagit fram ett underlag till vilka Almar (både gamla och efterträdare) som man eventuellt kan försöka vaccinera...detta som underlag till en medelsansökan.

Kunskapslyft

Vi kan undersöka möjligheterna för en interaktiv App med information om natur/kulturvärden i Valle. (t.ex. genom samarbete med Next Skövde). Skapa nätverk för spridning av information om Valles kultur- och naturmiljövärden. Här kan man med fördel samverka med områdets skolor.

Tydliggöra kulturlämningarna bättre.

Vi behöver tydliggöra Valles kulturlämningar bättre. Detta bör beaktas inom skötselplanerna för naturreservaten men kan också göras via arbetet med kunskapslyft eller genom andra projekt.

Samverkansmodellen

Gruppens huvudsakliga uppgift är ju som bekant att arbeta fram en modell för ett hållbart samarbete kring naturvårdsfrågor i Valle. Denna samverkansmodell presenteras som en övergripande åtgärd i handlingsplanen. Fortfarande återstår en del arbete med att konkretisera formerna för samarbetet vilket får göras under våren 2020. När vi sedan arbetar enligt utformad samverkansform med några av de frågor som identifierats ovan, finns möjlighet att justera samarbetet utifrån de erfarenheter vi får fram till 2022.

Ett första utkast till handlingsplan ska skickas till interreg-sekretariatet den 29:e januari. Under våren har vi sedan möjlighet att fördjupa och utveckla förslaget. Den slutgiltiga handlingsplanen ska vara klar senast i maj 2020.

Länsstyrelsen fick i uppgift att utveckla ett första utkast baserat på mötets diskussioner. Detta innebär bl.a. att göra en första bedömning av vilka åtgärder som är lämpliga att inkludera i handlingsplanen och vilka som är mer lämpliga att arbeta med långsiktigt "vid sidan om" handlingsplanen. Samt hur dessa åtgärder ska formuleras i planen.

I handlingsplanen bör vi inte plocka med mer än vad vi måste för att uppfylla projektkraven. Allt som gruppen kan jobba med behöver inte stå i handlingsplanen. Det viktigaste är just vad gruppen jobbar med och hur!

Innan ett utkast skickas till EU ska gruppen träffas ytterligare en gång för att ge synpunkter på utkastet samt att de som inte var med på mötet i november får möjlighet att komma med inspel.

Endline study

Som underlag till endline-studien gjordes en individuell utvärdering av processen/projektet hittills. Varje mötesdeltagare fick fylla i en utvärderingsblankett.

Denna endline study kommer att tas fram under januari/februari av extern konsult.

Nästa möte

Nästa möte blir runt den 20:e januari och då kommer utkastet till handlingsplan att diskuteras. Gruppen kommer då också fortsätta att konkretisera formerna för arbetet.

Intresserad av att veta mer?

Vill ni läsa mer om Biogov finner ni information på interreg europes hemsida: www.interregeurope.eu/biogov

Här finns också de andra ländernas filmer att kika på.

Ni kan också läsa om projektet på länsstyrelsens webbplats:

www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/privat/djur-och-natur/skyddad-natur/biogov.html

Här kommer material, anteckningar m.m. som produceras inom projektet att läggas ut löpande.

Har ni frågor, funderingar, kanske idéer eller förslag så är ni varmt välkomna att höra av er till Henrik Roos på Länsstyrelsen.

E-post: Henrik.roos@lansstyrelsen.se, tel: 010-224 51 81

Vid tangentbordet

Henrik Roos

Projektgrupp – BioGov

Myndigheter

Länstyrelsens naturavdelning	Henrik Roos Maria Thordarson
Länstyrelsens Landsbygdsavdelning	Marina Bengtsson
Skogsstyrelsen	Anna Nordh
Skara kommun	Abbe Sahli, (<i>Kommunekolog</i>)
Skövde Kommun	Sari Strömlad, (<i>Miljöstrateg</i>)
Trafikverket	Mats Lindqvist, (<i>Miljöspecialist/ekolog</i>)

Näringslivet

Vallevägen	Cecilia Wadenbäck (<i>Ordförande</i>)
Besöksstrateg i Skara kommun	Marie Wennerholm
Vadsbo Skog	Tommy Ek
Flämslätt/Skara stift	Claes Schönborg

Markägarrepresentanter

LRF	Jenny Nilsson
Orgelgården	Björn Malmgren
Backgården	Sten Catoni

Utbildning

Skövde Högskola	Annie Jonsson/Jenny Lennartsson
-----------------	---------------------------------

Ideella föreningar

Naturskyddsföreningen, Skaraborg	Sofia Berg
Eggby, Istrum Öglunda hembygdsförening	Morgan Johansson (<i>ordförande</i>)
Istrums SK	Sandra Svantesson/Anders Pahlsson

Fiskevårdsområdesföreningar

Emten-Flämsjöns FVOF	Rolf Pettersson (<i>Ordförande</i>)
Skärvalången m.fl. FVOF	Ann Nilsson